

A'

TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
E N G E D E L M É V E L,

—O—O—O—O—O—O—

Nro 10.

Költ Bétsben, Böjt-elő Havának (Februáriusnak)
3-dik napján 1797-dik Esztendőben.

Hadi Környülállások.

Provera F. M. L. ról mind azok igazak voltak, a' melyeket írtunk volt, hogy t. i. *Páduábót* meg-indulván *Bevilacquaát*, a' benne találtt Fr. Örizettel együtt el foglalta; annakutánna pedig *Legnagót* is; és útját folytatta *Mántua* felé. *Melerbéhez* érvénn egy Fr. Korpusra bukkant, melylyel meg-vítt diadalmassann. E' meg-lévén, minthogy ő semmit se' tudott a' Ri-

K

volinál történt dolgokról: tovább ment *Mántua* felé: de midőnn mind Kémjei által, mind maga is tapasztalta volna, hogy egy nagy számú Fr. Seregoftály közelget feléje: többet kétharmadrésznél a' maga Korpusából visszsa-indított az ágyúkkal, muzízióval, és eleséggel egyetembenn, melyeket *Mántuába* szándékozott vólt bé viinni, a' minthogy ezen visszsa küldött Vitézei szerentséssenn is el verekedtek *Trevisoba*, mely *Páduánn* innen esik; maga pedig kevés Népével 7 órákig tusakodott sokkal nagyobb Fr. erő ellen, melynek végre ugyan tsak ellene nem állhatott. *Bonaparte*, maga jelen vólt a' Fr. ák részéről az ütközetbenn.

Párisbann, a' *Bresti* Hajós Sereg' tzeljáról azt beszélték vólt Jan. 14-dikénn, az említett Seregből *Brestbe* visszsa-tértt Hajóstitztek' szava után, hogy a' *Bautryi* Tenger-kebelt, tsak öszsze-gyülekezés' helyéül nézte vala ki a' Fr. Hajóssereg: de az északi partoknak valamely részére szándékozott ki-szállani, a' hol t. i. pártosok a' Lakosok. — Újra 12 líneai hajókból és több Fregátokból álló Hajóssereget, számos földi Katonasággal egyetembenn igyekezett a' Direktórium, utánnok küldeni *Brestből*, a' két hátra-maradtt Hajósseregofttalyoknak.

A' *Bresti* Fr. Hajóssereg' két hátra maradt Ofztáljainak egészszén széljel kellett szóródni a' szélvezek által, mint magának a' *Párisi* Directoriális Ujságnak 16-dik Januáriusi Tudósításából megtet-
 zik, mely szerént Jan. 11-dikénn, *Pegasus* és *Plútó* nevű líneai hajók érkeztek *Bresthez* az említett Ofztályokból, vas-
 matskák és kötelek nélkül, 's rongyos vi-
 torlakkal. *Pegasus*, mely 74 ágyús volt,
 valamint a' másik, vontatott egy *Resolue*
 nevű Fregátot is, melyet, *Ouessant'* táján
 kapott igen nyomorék állapotban, mert az,
 még Déc. 22 dikénn egy más hajóba ütőd-
 vénn, el vezttette minden árbotzfáit, 's
 ily ügyefogyottságban hanyódott vetődött
 a' szélvezek által több napokig, az ellen-
 ség' partjai előtt. A' Hajóssereg 3 dik
 Ofztálya' Komendánssa *Nielly* Contread-
 mirális, rajta volt ezen Fregáton, ki is mi-
 dőn látta volna, hogy sok törekedései
 után is magát a' Sereggel nem egyesít-
 heti: visszafazt Fr. Ország felé.

Hoche Generálisról, a' ki Fővezérjeül
 rendeltetett, a' *Bresti* Hajóssereggel indúlt
 földi Seregnek, ezt írta a' *Censeur* nevű Pá-
 risi Újság: Két Ámerikai Hajók érkezvén
 a' *Havrei* parthoz, beszélik, hogy egy
 Ángl. Korfzár, minekutánna meg-visgálta
 volna Őket így szóllott hozzájuk: Meg-vi-

hetitek Frantzia Országba, mint bizonyost, hogy *Hoche* bé-szállott: de Angliába.

A' *Londoni* Udvari Újságnak 10-dik Darabja írta, hogy *Kingsmill* Angl. Admirális' Seregéből egy Hajó, *Tortue* nevű Fr. Fregátot el fogott, a' melyen 44 ágyú és 25 ember vólt, és a' mely, a' *Bresti* Fr. Hajóssereghez tartozott.

Az Angliai Ország-gyűlés' eleibe terjesztett Aktáiból a' Lord *Malmesbury* Párisi Követségének, anynyit említettünk már a' múlt postánn, hogy a' Fr. Direktórium, a' Német-Birodalombéli 3 Papi Választó-Hertzegegeknek 's egynehány Német és Olasz Püspökségeknek Világi Úraságokká való változtatása (secularisátziója) által szándékozott ki-elégíteni a' Tsászárt Belgiomért. — Belgiomról hofszas Beszélgetése vólt L. *Malmesburynak* a' Fr. Ministerrel *Delacroix* Polgárral. Ez, Belgiom' meg-tartása' fundamentomául a' Fr. Konstitútziót hozta fel, mely — *úgymond* — a' leg-jobb Publicisták' magyarázása szerént, lehetetlenné teszi a' Fr. Respublikára nézve, az Anglusok' kívánságát, hogy t. i. visszafogadjék a' Tsászárnak Belgiom. Austriai Belgiom hozzá van már egyízer kaptsolva a' Fr. Respublikához: nem lehet tehát már annak sorsán többé változtatni, mert különben, az egész Nem-

zet zürzavarba hozódnék a' maga első öfzfe-gyülekezéseinek fzezpillantásábann. Anynyival különösebb dolognak látszik Ő előtte — *monda továbbá Delacroix* — hogy *Nagy-Britannia* a' Békességkötésnek fundamentomos feltételévé akarja tenni Aufztr. Belgiomnak vízfza-adását: holott ő már az előbbeni beszéllgetéseik' alkalmatosságával, tökéletessenn meg-magyarázta L. *Malmesburynak* a' Fr. Konstitúzió' természetét. „Én erre — *monda L. Malmesbury* — azt feleltem, hogy jól emlékezem mind arra, a' mit Ő (*Delacroix*) beszéllt Nékem erről a' tárgyról, de kétség kívül Ő is emlékezik reá, hogy Én, jóllehet őtet azzal az egész figyelmetességgel meghalgattam a' melyel szoktam halani minden beszédeit: mindazáltal semmit se' feleltem akkor Néki, és az ő vélekedését se' helybe nem hagytam, se' kétségbe nem hoztam, és jóllehet könnyű dolognak látszana én előttem, magának a' Konstitúciónak valóságából tafolni meg az ő vélekedését: meg-gondoltam mindazáltal, hogy ezen értekezésnek semmi köze nintsen, az én Követségem' tárgyával: mert ha mindjárt meg-engedném is én az ő két állításait: hogy t. i. Aufztriai-Belgiom' vízfza-adását meg nem lehet egygyeztetni a' Fr. Törvényekkel; és hogy mi nekünk kellett már ezt tudni előre:

mindazáltal van már Európában Nemzetek Törvénynye, melynek kötelező ereje, sokkal felül-múlja a' kötelező erejét azon Státusok Törvénynyének, melyet talán Fr. Ország jónak gondolt bé vinni a' maga kebelébe; továbbá ha közönségessen tudva vagyon a' Fr. Konstitúzió; szintűgy tudva vagynak a' Császár és a' Nagy-Britanniai Felsőség között való Kötések, melyekben nyilván és világosan fogadta, a' két Fél egymásnak, hogy egyik is közzülök le nem teszi addig a' fegyvert, míg vizsza nem szerzik mind azon Birtokokat, melyek vagy egyik vagy másik Résznek tulajdonai vóltak a' had előtt: mely költsönös fogadás minthogy elébb történt, mint Belgiomnak Fr. Országhoz való kaptsolása, és közönségessen tudva vólt; meggyőzhette vólna arról a' Fr. Nemzetet, hogy Ő az által a' Törvénynye által, melyet Belgiomnak a' Fr. földhöz való Szerkeztetéséről hozott, örökös akadályt tsinált a' Békességnek. Én — *így folytató Lord Malmesbury a' maga előadását, melylyct Grenville Ministerhez írt vólt Párisból* — alkalmaztatást tsináltam a' *Dela-croix* Úr' állításából a' Napnyugoti-India-béli Szigetekre és a' Napkeleti-Indiai Birtokokra, 's kérdeztem tőle: Hiszi e', hogy Mi, azért, ha ő nékiek tetszenék úgy nézni az említett Szigeteket 's Birtokokat,

mint a' Fr. Respublika' részeit: nem tehetnénk fel, a' közönséges ki-elégítés alkalmatlóságával, mit érnek azok? és egyáltalában le fognánk mondani a' magunk Birtokosi jusunkról? Azt az esetet is felhoztam Néki, hogy ha Fr. Ország, nem hogy nyereségeket tsinált volna a' had alatt; hanem egy szakaszát annak, a' mely most valóságos részéül tartatik az Egésznek, el vesztette volna, és én kérdeettm ötet: Ha valjon a' Direktórium, abbéli aggodásábann, hogy többet el ne veszessen mint már vesztett, nem tartotta volna e' magát elégséges hatalommal felruházottnak a' végre, hogy a' Fr. Birtokok' egy részének fel-áldozása által Békességet kössön, 's ekképpen meg-mentse a' több részt. — *Delacroix* Úr az én okoskodásomra azt jegyzette meg, hogy az nem illenek a' jelenlévő környüállásokra, mivelhogy én, oly esetet teszok fel, a' hol a' szükség parantsol. Hogy az általam fel tett eset olyan légyen: én azt megvallottam: de önnét azt hoztam ki, hogy ha az említett hatalma meg-vólna szükség' idején a' Kormányzéknek: kell néki azzal bírni minden más esetbenn is, különössenn a' mostanibann, melyről Ö maga (*Delacroix*) nem egyszer mondta Nékem: hogy az ő Hazája, 's annak Direktóriuma kiváltképpenvaló módonn akarja

a' Békességet, és hogy, arra Nékiek szükségek vagyon. — *Delacroix* Úr, igyekezett itt az egyenes feleletet elkerülni, és a' helyett, egymásra halmozott okoskodások által meg-mutatni, hogy a' határos Tartományok' állapotjához képest igen roszszúl tselekedne a' Fr. Direktórium, ha meg-engedné, hogy Belgiom valaha elszakadjon a' Fr. földtől; hogy Lengyel-Országnek fel-osztása által mind Orosz-Ország, mind Ausztria, mind Pruszszia rettenetes módra meg-nevelték a' magok erejeket; hogy Anglia, mind a' maga hadi nyereségei, mind azon foganatos mód által, mellyel igazgatja a' Kolóniákat, kétszerte hatalmasabbá tette magát. „Kegyelmeteknek Anglus Uraimék! (*monda Delacroix nagy indulattal*) tsupánn az Indiai Országjok módot szolgáltatott arra, hogy ellenünk minden Hatalmasságokat zsóldjokonn hadakoztassanak, és Kegyelmetek úgy magokhoz vonták a' kereskedést, hogy a' Világnak minden kintse, a' Kegyelmetek' Kassájába takarodik.“ — Nem tsak Belgiomnak, hanem a' Rajna-bal-meljéki Német Tartományoknak meg-frantziásítását is szükségesnek állította *Delacroix* Úr, az Európai egyarányúságra nézve: 's e' felet még azt is mondotta, hogy Belgiomnak, és a' Rajna-bal-meljéki Német Tartományoknak Fr. Birtokokká való által-válto-

zása által, hafzon fogna háramlani más Hatalmasságokra. „Belgiom (ezek az ő szavai) Frantzia-Országgal egyesülvén: kiapafztja azoknak, a' már kétszáz elzten-döktől fogva tartott sok hadaknak a' főr-rását; és Frantzia-Ország' határa lévén a' Rajna, bátorságos állapotban fogja tartani két Századokonn által, Európa' tsendességét. Nem ítéltém szükségesnek, hogy ezen helytelen állítások ellen táfoló okokkal keljek ki: elégnek tartottam tsupánn arra emlékeztetni ötet, a' mit egy előbbeni Beszélletgésünk' alkalmatosságával mon-dott vala, midön Fr. Országnak a' maga Királylyai alatt való gyengeségét, a' Respublikai Igazgatás alatt lévő erejével hasonlította egybe, ily ki-fejezésekkel: „Nem vagyunk Mi — *úgymond* — többé Fr. Országnak hanyatló idejében; hanem egy Iffjúi korabéli Respublikának telyes erejében.“ Ily el változását és erejében szemlátomást való nevékedését Fr. Országnak, lehetetlen — *monda L. Malmesbury* — hogy más Hatalmasságok tsak ösz-fze tett kezekkel el nézzék. — Ezen megjegyzésére a' Lordnak, *Delacroix* Mini-ster' felelete az vólt, hogy a' Revolútzio' idejének el múlásával, ő nállok is változ-tak a' dolgok: akkor — *úgymond* — fe-lül múlt az ő erejek mindent: de már most ők se' költhetik és fegyverkeztethetik fel

tsomóstól a' Nemzetet, ha szintén vesze-
delemben forogna is a' Haza. Nem kén-
szeríthetik Polgártárssaikat, hogy adják
Azok a' közönséges Kaszszába a' magok
pénzzeit, és hogy meg foszszák magokat
leg szükségesebb vagyonaiktól is a' Köz-
jóért. Utánna tette ezen szavainak: Ő úgy
hiszi — *úgymond* — hogy ha Békességre
tehetné szert a' Fr. Közönséges Társaság:
leg-tsendesebb Respublika fogna lenni a'
Világonn. — Ezekre Lord *Malmesbury*
rövidedenn de fontossann azt mondta:
„hogy, ha szintén a' Fr. Respublika, hir-
telen által ugrott is a' virágzó erejű Ifjúi
állapotból, meg lett idejűségre: ugyan tsak
az ő nagyobbodását nem nézhetik úgy más
Hatalmasságok, mint reájok semmit se'
tartozó dolgot.“

Az Angliai Ország-gyűlés' Második
Táblájának 6-dik Januáriusi Ülésében egy
oly Beszédet tartott *Pitt* Minister, a' mely,
3 egész órákig nyúlt, 's a' tárgya ezen
Beszédnek vólt, a' Békesség-munkájának,
a' Fr. Direktórium által lett félbe szakasz-
tatása. „Igen képtelen — *így szólla a'*
többek között Pitt Úr — az a' kívánság,
hogy Mi a' Fr. ák' Törvénynyeikhez és
Kötéseikhez tartozzuk alkalmaztatni a' ma-
gunk feltételeinket. Fr. Országnek lehet-
nek titkos Kötései is, és arra az esetre nem
vólna tehát regula, a' melyhez szabjuk
magunkat. Ki mondja meg Nékünk, ha

nints e' *Gibráltár* el ígérve Spanyol-Országoknak? Minekelötte elfogadná Kurírjainkat a' Fr. Direktórium: szükség volna nekünk már előre ki-nyilatkoztatni abbéli meg-egyezésünket, hogy minden gyalázatnak kéfzen vagyunk alája adni magunkat. Nints tehát egyéb hátra, hanem hogy Nemzetünkhöz illő bátorsággal tartsuk továbbra is magunkat. Mert a' Királyi Tanácsban ugyan nintsen egy kéz is, mely az ilyen feltételeket subscribálhassa; nints szív a' Parlamentombann, mely, azokat helybehagyhassa; és nints Kurír egész *Nagy-Britanniábann*, a' ki azokat által vihesse Fr. Országba. — Hogy az alkú' elein mindjárt Ultimátumot, utólsó meg-határozás eránt való ki-nyilatkoztatást kívánt a' Fr. Direktórium *Nagy Britanniától*: ez a' kívánság — *monda Pitt Úr* — tsak anynyi: mintha így szóllott volna a' Direktórium az Urakhoz (az *Ángliai Ország-gyűlés*' 2-dik Táblája' Tagjaihoz): „Minden ajánlásaikat meg-tették az Urak: de Mi azokra semmit se' felelünk, és Mi az Uraknak semmi ajánlást nem teszünk, hanem kíványnyuk, hogy az Urak nyilatkoztassák ki nekünk a' magok utólsó akaratjokat.“ — Nem lehet mást gondolni — *így folytatá Beszédét Pitt Úr* — hanem hogy egy Kormányfzék, mely magát ily szokatlan módra viseli, nem tudja a' Nemzetek' Törvénynyének még tsak az első funda-

mentomait is. — Egyéb Ultimátumot az Urak nem adhattak volna, hanem vagy olyat, melyre nem állott volna az ellenség, vagy olyat, a' melyre reá állhatott volna. Olyat, melyre reá nem állott volna az ellenség, könnyű lett volna adni: de a' melyre reá állhatott volna, már olyat valójában nem kis baj lett volna adni, főképp, minthogy az ellenség nem nyilatkoztatta ki a' maga szándékát. Az Urakat tehát az ellenség oly két út közzé szorította, hogy vagy egy bizonyos elfogadtatású Ultimátumot tartoztak volna készíteni, a' melyet, titokba való bé-látás nélkül nem tehettek volna; vagy kénytelenek lettek volna már előre látni, hogy ha adni fogják is Ultimátumjokat, azt az ellenség vilfsza veti, 's egyszersmind Európa' szemei előtt kétségessé teszik a' magok okosságjokat és egyenes szívűségjüket.

Magyar - Ország'

Felegyházáról (a' Kis - Kunságból)
 Jan. 14-dikénn: — „T. N. Török István Úr, minekutánna részfizerént Regimentnél, részfizerént pedig a' N. Magyar Testőrző Seregnél több esztendőket szolgált: hívsége' jutalmául Ő Felsége' kegyes rendeléséből Kapitányi ranggal nyugalomra bocsáttatott: még is e' mostani környülállásokban szükségét látván a' Recrutirozó

Az ellenségnek táborán
Vitézül rontani során,

Királyotokért.

Rajta tehát ha Kún n vagy,
Még benned a' vér meg nem fagy,
Indúlyatok, 's hartzolyatok
Jó Hazátokért.

5. Isten karja, bé takarja
Mindenkor fejeteget.

Ő tanítsa, igazítsa
Kezeiteket

Ő légyen erős bástyátok
Ő rá magatok bizzátok
Királyotokért.

Rajta tehát 's a' t.

M. Therésiopolisból Jan. 14-dikénn:
„Adjon Isten e' *Kalotsai* Megyének több
oly Lelki-Páfztorokat, mint vala Fő-Tifz-
telendő *Norsits Imre Kalotsai* Domicellá-
ris Kánonok, és Újvidéki Plébánus Úr.
Születtetett 1716 dikbann *Posega* Városá-
ban; 1734-dikbenn az újjonnan *Kalotsán*
fel-állítatott Semináriumbéli leg-első Ne-
vendék Papok közzé számláltatott. Hat
Méltóságos Érsekek, t. i. *Patatits Gábor*,
Csáky Miklós, *Klobusitzky Ferentz*,
Battyáni József, *Patatits Ádám*, és *Kol-
lonits Lázló* alatt, buzgóan és ditséretes-
sen páfztorkodott. Maga előtt, 15 valósá-
gos, és hat Honorar. Kánonok Uraknak
látta a' más Világra lett el költözésseket;
látta hat esztendőbéli tanítványnyinak 's
nevendék társainak, és a' véle 1748-dik
esztendőben együtt szolgált egész Érseki
Megyebéli minden Pébánus Uraknak, a'
Káplányok' nagyobb részének is el temet-

tetését. Végre maga is 1796-dik esztendőben Decemb. 14-dik napján Újvidéken el hagyta e' Világot életének 80 dik, szolgálatajának Újvidéken 45, Papságának 62-dik esztendejében. Ki noha test szerént el vált tőlünk, de híre, neve, buzgóságának emlékezete, és ditsérete, mind Katholikusoknál, mind Görögöknél, mivel ezeknek bölts Tanátsóssa, amazoknak pedig hív és fáradhatatlan Pásztorá vala, fenn marad, és áldásban lészzen örökre.

B é t s.

A' régi Bankó-tzedulák' életének idejét, méltóztatott Ő Felsege, Jan. 29-dikén költ Udvari Directoriális Végzése által, három egész Hónopokkal meghozfzabbítani; úgy hogy már nem Februárius' végéig, a' mint előbb vólt rendelve, hanem e' folyó 1797-dik esztendőnek utolsó Májusáig fognak bé vevődni az említett régi Bankó-tzedulák, nem tsak minden Váltó-Kasszáknál; hanem úgy lehet velek fizetni Május' utolsó napjáig, akármely közönséges Kasszákba, mint kész pénzzel.

Frigyes-Belgyiomból. —

Minémünek keljen lenni ezen Közönséges-Társaság' Igazgatása' formájának? az arról dolgozott újj Kommissziónalis Munka 11-dik Januáriusbann vevődött elő a' Nemzeti-gyűlés által, és már 14-dikben el is vóltak végezve némely Tzikkelyek, úgymint 1.) A' Batáviai Nép egy és meg

szolhatóan. 2.) A' Felső Hatalom, fundálódik a' Batáviai Népen. 3.) A' Batáviai Nép, Képviselőket választ magának a' maga Főuraságának gyakorlására. A' Közöséges-Társaság' dolgaiban való voksolás' jussára nézve is hozattak némely Végzések, p. o. Minden Polgároknak, kik a' Respublikában születnek, laknak, és 22 esztendősek, vagyon jussok a' voksolásra. Idegenek, részeseivé lesznek annak, ha folytában egymás után hat esztendeig laktak a' Respublikában. A' Konstitúciónak bevétele után hat esztendővel, a' ki voksoló Polgár akar lenni: szükség, hogy tudjon olvasni és írni Batáviai nyelven. A' bankrótáltt Személyeknek, nem különben Azoknak is, a' kik, külső Hatalmasságok' hívségére esküdtek, 's szolgálatjában vagynak, vagy pensiókat szednek tőlök; így szintén Azoknak is, a' kik valamely Külföldi Társaságnak Tagjai: részek nem lehet a' voksolás' jussában.

* * * * *

N. Gömör Vármevében fekvő, és M. Gróf Kobáry Ferentz Ö Nagyságának földes Urasága alá tartozó Rimaszéts Mezővárosában eddig is vóltak már esztendőnként Országfzertte nevezetes, 3 Barom és más Vásárok, most méltóztatott engedni Felsőéges Királyunk 4 dik Vásárt vagy Sokadalmat is, és annak napjául, huszonötödik (25-dik) Jannáriust rendelni, mely napot meg-előz a' Barom Vásár.